

482

الا ان اولياء الله لا خوف عليهم ولا هم يحزنون

ورد اخم

قطب رباني محبوب جاني معشوق نير والي
غوث الاعظم شيخ اسموت والاه صنين
ابو محمد السيد محي الدين عبد القادر جيلاني

Call No.

Acc. No.

Date _____

3.

This book

levied for

ASL-131

DATE LABEL

$$\begin{array}{r} 15 \\ \hline 111 \\ 60 \end{array}$$

卷之四

Acc. No.

一

20.6.69

This book should be returned on or before the last date stamped above. An over-due charge of .06 P. will be levied for each day, if the book is kept beyond that day.

154 / 287

266

1488)

۵۸۶
این اولیاء اللہ لا خوف علیہم ولا یحزنون

در مخبر

قطب ربانی محبوب سبحانی معشوق نیردانی
غوث الاعظم شیخ اسموت واللہ ضحین
ابو محمد السید محی الدین عبدالقادر جیلانی

	304		
	154		
	266		

Call No. ....

Acc. No. ....

Date 20.6.69

J. & K. UNIVERSITY LIBRARY

This book should be returned on or before the last date stamped above. An over-due charge of .06 P. will be levied for each day, if the book is kept beyond that day.

چھوٹے ہوئے الفاظ کا اشاریہ

حال شاہ بخداد
زاد شمع رشادت

سطر ۱۹

سطر ۱۰

صفحہ نمبر ۱

صفحہ نمبر ۲

تعارف

صفحہ نمبر	سطر نمبر	چھوٹے ہوئے الفاظ
۳	۳	بازوی
۳	۵	عروس
۱	۱۰	پیشواؤ
۲	۲۱	تفسیر
۲	۲۲	پسر
۵	۲۸	عہد
۵	۳۰	روزے کے
۶	۳۲	عادت
۶	۳۳	اختلاف غرہ رمضان
۶	۳۴	عثمانیہ
۶	۳۶	خیبر
۶	۳۹	نیا خانہ
۶	۴۱	نخل من شمر
۷	۴۲	ببازی گاہ
۷	۴۳	مستمط
۹	۴۴	زاری
۱۲	۴۶	مجاہدہ
۱۵	۴۷	سلہ
۱۹	۴۸	شہ خیر
۲۲	۴۹	در بیان آنکہ آنحضرت
		قطب الاقطاب است
		واشارتے بہ تصانیف او
۲۵	۹	اشارہ الی مقولاتہ و ملفوظاتہ
		وعاداتہ
۲۶	۹	ہر یکے اخیر شدہ است
۲۸	۱۱	چیز دیگر من
۳۱	۱۲	چینی ملک لائیز شینی
۳۳	۱۳	مستصغر

صفحہ نمبر

سطر نمبر

چھوٹے ہوئے الفاظ

عرض	۳	۳۲
اعسر	۵	۳۵
احقر	۹	۳۵
شاہ دیوانش بامر پیر فرما بر شدہ است	۸	۳۶
سوخت	۹	۳۶
مرے آمد ز اصفہان گفتش کہ	۲	۳۷
درکاشانہ ام		
بست مصروعے کہ احوال	۳	۳۷
شیخ گفتش در وطن چوں میری	۲	۳۷
نزد در بیض		
بگوشش دافع ہر ضرر شدہ است	۵	۳۷
جیلانی است	۶	۳۷
پیر نام آور شدہ است	۹	۳۷
مست	۱	۳۸
دستش	۹	۳۸
گرده اسپان ابحق کرد تجویزش	۶	۳۹
طیب		
حاصل زرب البر شدہ است	۷	۳۹
نیرو در دم	۸	۳۹
زخمتش شمر شدہ است	۹	۳۹
چوں روانہ شد ز خانہ بہر کاہ	۲	۴۵
سوئی غار		
یا اسرائیلی قف واسمع کلامہ	حاشیہ	۴۸
المحمدی		
در حریم قدس	۱	۴۵
کریم النفس	۶	۴۶
مستقل الفكر	۷	۴۶
وہ چہ خنداں رُو شریف الطبع ہم	۸	۴۶
محرر انصیر		
داد	۹	۴۶
سلاطین	۱۰	۴۶
فص تقلیدش بمشت شیخ اکبر	۹	۴۹
خاتم است		
والدینا ازو	۲	۵۰
خواجہ اجمیر	۶	۵۰

صفحہ نمبر	سطر نمبر	چھوٹے ہوئے الفاظ
۷۳	۳	لاہور
۷۳	۷	زماں
۷۳	۸	کنگال
۷۳	۹	عبدالوہاب (بلا ادغام)
۷۵	۳	سیا ساند
۷۶	۶	گفت تقویٰ راگزین
۷۹	۲	یازده درعام
۸۰	حاشیہ	آن قطب بحر و بر شدہ است
۸۷	۳	گر بدستم و گر چہ نیکستم
۸۷	شعر ۳	ہر چہ بستم از آن تو ہستم
۸۷	شعر ۵	غیر از و دیگرے ندانم من
۸۷	شعر ۱۰	فان زاد طلع جوانم من
		ماہ من گفت لا الفیتسونی
		مرکز گردش زمانم من
۲۷	شعر نمبر ۱۱	قد می ہذہ سرود نمود
۲۷	شعر نمبر ۳۱	خواں ز کشمیر سوئی بغدادم

Call No.

Acc. No.

३३

Date Feb.

J. & K. ~~UNIVERSITY~~

تعارف

حضرت علامہ شیخ بابا داؤد خاکی علیہ الرحمہ نے اپنے مُرشدِ برحق حضرت سلطان العارفین
شیخ حمزہ مخدوم رحمۃ اللہ علیہ کی مدح میں ایک طویل قصیدہ نظم فرمایا ہے جس کا مطلع یوں
ہے ۛ
شکر اللہ حال من ہر لحظہ نیکوتر شدہ است
شیخ شیخاں شیخ حمزہ تامل رہبر شدہ است

اس قصیدہ کا نام انہوں نے ورد المریدین رکھا ہے اور ذیل میں دیا ہوا شعر اس امر کی
طرف دلالت کرتا ہے ۛ

مدح شیخ این نظم من ورد المریدین نام یافت
زانکہ وردش ساختن بر ہر مرید اجد ر شدہ است

حضرت مخدوم نے اپنے مرید صادق کو یہ خوشخبری سنائی کہ اس قصیدہ کے پڑھنے والے ،
سُننے والے اور سنانے والے پر رحمتِ الہی کا نزول ہوتا ہے ۛ

کاتب وقاری و سامع ہم بشارت یافتند
زانکہ رحمت بر سر این ہر سہ مستمطر شدہ است

اسی قصیدے سے متاثر ہو کر زیرِ نظر قصیدہ جناب پیر عبدالقادر صاحب آئٹم نے تالیف کیا
ہے اس میں انہوں نے محبوبِ سبحانی، غوثِ صمدانی حضرت شیخ و سید عبدالقادر جیلانی رضی اللہ عنہ کے
حالاتِ زندگی و ولادت سے لیکر وصال تک بیان کئے ہیں۔ درج ذیل شعر میں اس قصیدے کا نام وردِ انعم
رکھا ہے اور اس کو روحانی فیوض کا سمندر کہا ہے ۛ

قلزم فیضان ایزد مدح غوث الاعظم است
وردِ انعم خوانمش نامنش بنام آور شدہ است

سال تصنیف، "حال شدہ بغداد" سے استخراج کیا ہے۔ قصیدے کے اختتام پر اس بات کا
اعتراف کیا ہے کہ انہوں نے یہ نظم کہنے میں حضرت علامہ خاکی کا اتباع کیا ہے ۛ

ہمہری طرزِ مبارک شیخ خاک پیش ازین
در بیان حضرت سلطان سخن پرور شدہ است

گرچہ از ذرہ حقیرم ہیچم و کمر زہیچ

نسبت من با سگان درگہش ابہر شدہ است

آثم صاحب کا سلسلہ نسب حضرت خواجہ مسعود پانپوریؒ سے جا ملتا ہے جو حضرت علامہ فاکی کے تربیت یافتہ تھے اسی تعلق کے پیش نظر فرماتے ہیں کہ

جد من چوں کا سہ لیس اوست با اخلاف خود

ریزہ چینی گرز خوانش می کنم اجدر شدہ است

آثم صاحب ۱۳۱۵ھ ہجری میں پیدا ہوئے اور انچاس سال کی عمر میں ۲۵ ماہ شوال ۱۳۶۴ھ ہجری کو وفات پا گئے۔ خواجہ محمد امین صاحب داراب کا موزوں کیا ہوا ذیل کا شعر آپ کے سنگ مزار پر کندہ ہے کہ

زاہ "شمع رشادت"۔ انگہ گوئے   "مرد شمع سخن"۔ بسال وفات
۱۳۱۵ھ ہجری   ۱۳۶۴ھ ہجری

خانقاہ اندرابیہ واقع میر محمد ملارٹ سرینگر کے متصل مقبرہ میں ابدی نیند سو رہے ہیں۔

آثم صاحب کا بیشتر کلام فارسی زبان میں ہے جو غزلیات، قصاید، نعت اور مناقب پر مشتمل ہے، مثنوی اور مرثیہ میں بھی طبع آزمائی کی ہے۔ اس کی طباعت کا ابھی تک کوئی اہتمام نہیں کیا گیا ہے۔

قصیدہ وردِ انجم آج سے کئی سال قبل شائع ہوا تھا۔ اس میں کتابت کی کئی ایک غلطیاں رہ گئی تھیں اس لئے دوبارہ طبع کرنے کی ضرورت محسوس کی گئی۔ اصلی مسودہ (manuscript) کا عکس لے کر اسے پرنٹ کیا گیا ہے تاکہ کتابت کی غلطی کا احتمال باقی نہ رہے۔ یہ مسودہ جناب آثم صاحب نے کہیں کہیں خود لکھا ہے اور باقی اوروں سے لکھوایا ہے۔

ناشر

ڈاکٹر علامہ محمد رفیع

بال گارڈن، سرینگر

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

افتنم بنام قادر مطلق و نوت رسول برحق
بای بسم الله کلید گنج این دوز شده است
حرز بازو طلسمش نوت پنج بر شده است
بسم الله وسوسه نامه از یور شده است
غازه صادیش صبح پیچیده شده است
شکر الله قادر مطلق مرا یاور شده است
مصطفی در راه دشم قاید و سپهر شده است
دو ستاره چار یاریم خاک راه اهل بیت
بوصیفه پیشوا من بخدمت در شده است
مرشد من شیخ عبد القادر جیلانی است
آنکه دانش ظلم ذات پاک را سرور شده است

قره لعین پسر زهره زهرای او
 وارث ششپیر و شیر ناب حیدر شده است
 آن پدر غفیر و الشمس آید لاریه
 و القمر این پسر مفهوم سراسر شده است
 آن پدر سلطان جمیع انبیا و اصفیا است
 این پسر سردار فوج اولیا یکسر شده است
 ماه ابطحا انبیا را سر گروه است و امام
 شاه جمیلان اولیا را سید و افسر شده است
 اوست سلطان طریقت و آن دگر بواب او
 اوست خورشید ولایت و آن دگر اختر شده است
 خط غبارت جولانگاه رخش و شمشیر

آستان بوس جلالتش قبه اختر شده است

شانه از آب شاره ظهوره و ولادته و از امانه و انبیه و مجذوبه

از ظهورش پیشتر داده خبر پس اهل کشف

مر ولایت را عراق از فضل توق مصدر شده است

عسکری و بلخی و منصور و بویگر و جنبید

از مقام و نام و سال مولدش خبر شده است

حفظ ده پایه بطنش کرد در عهد جنین

مادرش چون تالی قرآن بخشم تر شده است

در پی از درون بطن میدادی جواب

مادرش چون به عطسه شاکر او ر شده است

زاد در روز یکم یسار یکی دختر نژاد

نور انوار از سید محمد بن نجف

وه چه اطفای ایزدی از مقدس ظاهر شده است
 خرق سادت پس بعد شمر خوارى روزه د^{اشت}
 اختلافي غره رمضان گيلان بر شده است
 آفتاب معرفت بر شمر برج جنگ دو^{ست}
 نسبت او از مشن تا حسن ابر شده است
 نسبت صديقي و فاروقى و عثمانى ش^{ست}
 اين از اس است و اظهار شده است
 وه چه خير آورد ام الخير ثبات بتول
 كز نياكاش شهاب كبريا شهر شده است
 گفت ام الخير ديدم خرق سادت
 اولين در سال شد شمر خوارى روزه د^{اشت}

نیز منہ گام ظہورش خانہ امیر نور شد
شاہ کوئیں تہنیت خواہم بخواب اندر شد^{ست}

کرد قرآن زبرد رسالہ نعتہ ماہ من
آب از تاثیر صویش قلب مست^{ست} بحر شد

اور الیٰ یا مبالغہ می شنید پیش و پس
آری آری حق بحق اہل حق اغیر شد^{ست}

گر بازی با طفلان ہمیرفتے براه
در زمان از غیش اس آواز مسکثر شد^{ست}

”من تر اپد انکرم از پی بازی اولاع“

بہر جہاں باران غفلت کو کہ مست^{ست} طر شد

پیشکشش افسحوا گویان فرشته میدو
 هم کابش کودکی در عهد طفلی گشته است
 با سر و شانه دید ابدالی درون مکتش
 مخبرشان عظیمش قبل مظهر شده است
 والدین خون از جهان بهریت نقل کرد
 سیده خود بهریت فرمائی آن گوشت
 آن شایسته دست که چون یافت سن رشد را
 بسک منظور نظر را از نگو منظر شده است
 روز حج دین انکاهی میدوید او میدوید
 تا ز گفتارش کشید باطنی مندر شده است

ما هذا خفاقتی و لا اله الا الله

رفته در خانه بیام خانه بر شد همچو ماه
نگریش را منظر حجاج مستنصر شده است

گرنایم گفت معصوم است لیک از حفظ حق

دائما محفوظا هم مجذوب استنصر شده است

اشاره الی حصول التعلیم و سفره بخوبی داد

ذوق تعلیم علوم دین دلش را در گرفت

عازم بغداد بر توت پر ما قلم مر شده است

لمعه جذبات غیبی بردش از خود در خدا

طالب رحمت بعجز و زاری از مادر شده است

آن عقیقه چند و نیارش درون جبهه داشت

بهر زاده ره مسافر را ضرور این زده شده است
 نیز گفتش نور چشم من مگو جز راستی
 صدق منجی کذب مهلک وقت خیر شده است
 اسم کافی را از امم الحیر ارشادش رسید
 وافی این ورد از صافی دل اکثر شده است
 چون زگیلان شد بدو از استبای رست
 باعث توبه پی دزدان عارت گشته است
 حفظ وافر گرفت از فقه و تفسیر و حدیث
 مجتهد فی نفس در جمله مقرر شده است

وارد بغداد شد بغداد از او آباد شد

مقدمش اهل بصرا نمره عبهر شده است

استادش احمد و عبدالله و ابن عقیل

نیز ابوالقاسم علی تبریزیش دگیر شده است

از هم مبارک آنکه قاضی بوسعید جنبلی است

فقه و فیه و اخبار پیش از پر شده است

کرد تحصیل سندگان بود از تکمیل علم

در مه ذی الحجه سال ^{۴۹۶} صوته را کاخر شده است

ابن جنبلی را مقلد در فروع شرع بود

در اصول دین محقق در کلام الطر شد است
دادی فتوای بر طریق شافعی و حنبلی
مدح سنج مالک و عثمان بن عفین در شده است
از مجادیب و مشایخ بسر لشاره تهاشید
زان اشارت ها طلبکار خدای بر شده است
از مساتنا فخر استادی بیکیا سالها
ختم قرآن ساخته چون مصحفش از شد است
هم نماز فجر تا چهل سال میگردی ادا
زان وضو شش در عشاء معلوم از شد است
تاریک لذات میرفتی بایلاق عراق

(۱)
شیخ السید محمد بن
ولایتی ان سید الشیخ
عبد القادر بن خلیف بن
نصرتی فی المذهب
نزهة العارفین
مطهره

سر برین پابرینده فتنش اکثر شده است

آب خالص نوش سال کرد و سال فاقه شد

سال دیگر نخ نمینوردی که چون سحر شده است

شورش عشقش آنقدر از مایوی اند برده بود

بنیخبر از اکل و شرب و خواب فی الاثر شده است

لشکر شیطان بشکل سپهمناش آمدی

که هر سائنده که پاشنده اهل کرده است

بارے پلایس لعین آمد نبردش عرض کرد

زهره من آب شد گو سخت از ممر شده است

جان من تنگ است از تو با همه بیست و نه
 خدمت هم فرما که جانم مر تر از تو گشته است
 گفتش ای بد بخت هرگز نیست بر تو اعتماد
 گشت غائب دفعه از درش منجر شده است
 رجم لایحول و تموز تخت کیدش زد بخاک
 نیم شب چون خادش آن خاسر خسر شده است
 انتظار خضر عرض راه کرده ناسیه سال
 است تقامت هم وفای عهد امطر شده است
 یا چنین اندر ریاضت بود بخت و پنج سال

هر مجاهد از جهاد اکبر شش شش شده است
در بیان بدایت اخذ سال و خرقه زلف

تا چهل روز اول با اوقات آب و نان نخورد
اعطش و جوع اگر از نفس پاکش بر شده است

تا نبوشاند خدایم من نبوشم کسوت
تا نبوشاند نبوشم خشک اگر خنجر شده است

میخوراند تانه رزاقم نخوام خورده هیچ

غرم بالجزم اینچنین تا چله زالنرور شده است

بوسید آن پیر مخزومی چو دید آن حال را

ملکم از دانند اسرار خشک و تر شده است

شد به پیشِ نوح و آن فریاد نفس را شنید

گفت شاه با سعی تو مشکور و حق اسکر شده است

میخور و میپوش و میپوش از برای آنکه او

طالب و مطلوب تو در اول و آخر شده است

لقمه از دستم بخور کس دست من دست خداست

ما صیت حجت قاطع لمن انکر شده است

در بیان خلافت و مشایخ بسلسله

چل مقاماتش شده از آن چل لقمه باز

حاش

بر سرش تاج خلافت زیب ده چون خورشید است

خرقه پوشانیده او را رخصت ارشاد داد

کشته مستر شدین را بتمش لنگر شده است

بوسعید از بوجهن در یافت اواز بوالفرح

از بختی عبد واحد بوالفرح منخر شده است

اور شبلی سرقه را پوشید و شبلی از حبید^۴

از ستری اسرار دان کن سید شمر شده است

ستری از معروف و کرخنی یافت از طائی نصیب

از حبیب عجمی دریائے اومنجی شده است

این سعادت عجمی دریافت از دست حسن^۵

مرسن را پیر و مرشد خواجہ قنبر شده است

مرتضیٰ را خرقه فقر و عطای سرمدی
 حاصل از درگاه فیض شافع محشر شده است
 خط ارشادش بظاہر داد شرح بوسعید
 ہم نوید از عالم باطن بگوشتش در شده است
 بگذر از تجرید ظاہر و تنہائی مدار
 ساز با تفرید باطن کس ترا در خور شده است
 سیر تو از خلق سوی حق بخت منتهی
 وین رجوع از حق بخلق از شیوہ رہبر شده است
 وہ چہ عیسے دم کہ نخست زندگی اسلام را

محی الدین از خداوندش لقب درخور شده است
یا کائنات به تبلیغ و موعظت و ارشاد کافران

دقیقاً صد و شصت و پنج
جلوس و غوطه خورده خلق
نیزهانی طریقه

مصطفی فرمود اوار و بمنبر جلوه ده

امر بالمعروف کن چون نهی عن المنکر شده است

خلق را سوئی خدا میخوان به نپد موعظت

کیس و دلعت از خدا در فطرت مضمحل شده است

در دمان او لعاب افکند سید رفعت بار

همیشش بازش تلافی از خیر شده است

باز شد باب معارف بر دل داناکی او

لُجّه ذخّارِ عرفانِ خواهمش اجد ریشه است

ز ان کلام او فصیح است و بلیغ است و ملیح

مستمع را گوش تالپ قند یا شکر شده است

چون بغداد آمد آن سلطان بخرج اجمعی

روشن از انوار روش کلاه و با او در شده است

مجلس عطرش نمی بود که کم از بقاد اُلف

پس نشین ز اَوّل نشین آن عطر شنوانده شده است

شام یوم الاربعاء و شبّه و ادینه را

و عطر میگفته خلاش شاد یا اندر شده است

چار صد کتاب تقریریں ششندی نیم
 گوئی با بحر معانی از لبش منجر شد است
 بر سوا میرفتی از منبر دگر باز آمدے
 گسترندہ جادہ را بر سطح آب بکمر شد است
 بسین ہرودیس نصاریٰ از دم تلقین او
 داخل دین متین خالق اکبر شد است
 جان بجانان دادہ اند بسیار کس از وعظ او
 بارک اللہ بچنین تاثیر را مآثر شد است
 گنت امیں صائمًا گفتا چہاں احوال شد

فرق بین در میان قال و حال اظهر شده است

هر یک از عالمان و عارفان نکته دان

حل پذیر مشکلات خویش فی الایض شده است

کرده حل توجیه یک آیت ز قال مذکال

ابن جوزی با ابوالعباس حیران تر شده است
و بیایم که این آیه را در این باب توضیح دهیم

منصب قطبیت کبری علی یافت از بنی

ای و دلیلت در این بعد اومنت شده است

از حسن بک و قطبیت بنا آتش کرده اند

شیخ سمرندی مکتوبش شناخته شده است

تا خروج مہدی الحق قطب الاقطاب است او

بعد از آن محمدی بجاییش تادم محشر شد است

شَمْسُنَا اَبَدًا عَلٰی اُفُقِ الْعَالٰی لَا تَغْرُبُ

مقطع قطبیه این اظهار را منظر شده است

چیسٹ خمریہ برائی بادہ نوشانِ صفا

کاسۂ شربتِ خدایمیں جانے داور شدہ است

ہست ز وجہ حجاب بادہ سر جویش عشق

زُمرہ روحانیاتِ اقوتِ جان پرورشیدہ است

حاش الله مستی او نیست از سُکرِ فنا

[illegible]

کان دعا و یہاںے اوار صحو بالائرشده است
 ذوق غواصی چہ داند آنکہ بر ساحل نشست
 بہر کہ غواصی نماید مالک گوہر شدہ است
 از مگایش سواد دیدہ دل روشن است
 ہر یکے زانہا بمضمون لُحْجہ اذخر شدہ است
 نسخہ کبریت حسر یا فتم اکسیر خوش
 مان مسر عمال زان ترکیب خالص شدہ است
 طالب انرا غنیہ اوی نیازی مبدہ
 تشنگان شوق را ذوق آفرین شدہ است

مینزداید زنگ دلهاراجلاء الخاطرش؛
 حرف خورش از پی اُمرت جان جوهر شده است
 از فتوح الغیب فتح باب عرفان ساخته
 سالک ره رامییر فتح بحر و بر شده است
 فتح ربانیش مکر باشد سلاح مرد راه
 امین از دیور بیم و نفساک کافر شده است
 شرح صدر از صحبتش خشاک بخوی یافته
 از علوم عقلی و نقلی بسے امهر شده است
 گفت از وحدت وجود من وجود مصطفی است

نسبت روحانی و جسمانی و جانش اظهار شده است

این تئاسخ نیست فی و نهی را امکان نظر ^ن ^ن

مان ز خود فانی بذات پاک پیغمبر شده است

برتن پیش مگس زین رو نیاوردی ^ن ^ن

بول او خوشبوی و غایب از نظر اکثر شده است

گفت تکذیب مکذب در حق من زهر او ^ن ^ن

دین ببادش میرود کز اول و آخر شده است

گفت سیف قاطع هم کج زنا پس اکتفا

ز انتهای رتبه من هر یک ^ن ^ن

گفت چون خوابید از حق پس بن خوابید از و

کین تو سن بهر نیل کام نافع تر شده است

گفت در هنگام سختی هر که میخواند مراد

حاشیش کرد در واکیس وعده باد آورده است

گفت باز آن باز اشتهای مضیم از دهنار

بچه من بی بهای پرواز او با پر شده است

گفت طومار مریدان را از مالک خواستم

آتش دوزخ حصار آن کو معشر شده است

جید من گرم مرید نیست جید چیت غم

لَا تَحْفَ اللَّهُ بِمَنِيَّ مَشْرُودِ الشَّهِرِ شَدِيدِ

گفت از مغرب بیایم دستگیرش می‌شوم

نغزش پاکر مریم را بمشرق در شده است

گفت پنهانم درون پرده علم خدا

که محیط علم حق در آن دگر شده است

گفت چیز دگریم دگر این چیز دگر

لَا تَقْتَسِبُونِي تَعَصِبْ خَوْفِي رَا انذر شده است

گفت دستم بر مرد این سایه است چنانست

که فلک سایه فلک بر مرکز اغبر شده است

گفت نه بسا دم قدم را بر قاپ اولیا
 هر می طبع از اقتضای امر مستبشر شده است
 عبد الرحمن شیخ طفسونجی قضیب البیان دگر
 خواجہ بولویوسف که اندر ذاکرین اذکر شده است
 شیخ ابومدین دگر بوعمر و مردی عقیل
 شیخ دین حماد دباسش بتراب شهر شده است
 شیخ علی مہتی و بوبکر و بوالبرکات نیز
 شیخ منصور آنکہ کردی ببتش اظہر شده است
 شیخ عدی و سید احمد بوسعید ابن شہیل

شیخنا غراره و آن ابن الطبود دیگر شده است

بوسعید قلیوئی و بومحمد شینکی

بوالنجیب و بوالوفاح ضرور آن محضر شده است

شیخ علی بگرفت برگردن قدمهایش بدید

گردن سلیم اهل الله هم مکیر شده است

هم فرشته هم رجال الغیب و سلطان رسل

بود حاضر چون رقی آن خلعتش در بر شده است

شخصه از اهل عجم از انقیادش سهرتافت

سلب حالش کرد حق در مانده و اجیر شده است

اوسلیمان ولایت جن مردم وحش طیر

بازمین آسمانن زیر انگشته شده است

انس رستی ملک رانیر شیخه همچو جن

وهو شیخ الكل في الكل ما الخبر شده است

الله واقعات اولیا را خوانده ام

در مراتب رتبه مخصوص او برتر شده است

دیگران محتاج برهان اوست خود بران خود

آفتاب آمد دلیل آفتاب اشهر شده است

خاص باری قاری اندر زبانه خاطر نوشت
 معتبر تصنیف آن علامه امیر شده است
 خرق عادات و کراماتش تو اندر رسید
 هر که انکار تو اندر مسکین منکر شده است
 بو عمر دیده سلسل در کرامتهای او
 گفت خرق عاداتش چون رشته گوهر شده است
 شیخ الاسلام آن عزیز الدین بن عبدالسلام
 همچنین گوهرشال در وصف آن سرور شده است
 که خوارق مطلقاً صادر نه شده از بحکیم

با تو آنرا آنچه از غوث بهمان مضمون است
 خاک و باد و آب و آتش زیر حکم خالق اند
 در طبائع گریستند و تبدیل مستغنی شده است
 دست حق را به مثال پیکر دست ولی است
 جمله افعال و مناب است نابش مضمون شده است
 بر خلیل الله آتش آب شد گلزار شد
 از پی فرعون و ناهمان آب را آذر شده است
 گفت با تقدیر حق الحق حق کرد و انزاع
 فتنه جبر و قدر را قوال او اسپر شده است

سیاهی آوردندش حاجت دشوار تر
 گفت بر حسب مرادش مشکلات بریده است
 شیخ دین حماد حاضر بود انجاء عرض کرد
 شیخنا به بنی از مکر خدا انکر شده است
 غوث اعظم این سخن بشنیده از خوف خدا
 گریه را سر کرد و تر آن حبیبه و چادر شده است
 شد مراقب ساعت دست مبارک در بعل
 کرد و میرش را منکان تا حیثا سافز شده است
 چو بید مضی کشید آندست راست از آستین

خانه این را دیده با از دیدش ابرو شده است
 گفت خوانید این نوشته از کفم از چشم دل
 که خدا را رقم آکلی خامه و محترمه است
 نبسته اند این غیبی رقم هفتاد بار
 "در سواست را نام گو بے اعمه شده است
 گفت این پیمان گرفته از خدای و جلال
 خاطر من را بخیر از ردیم منظر شده است
 از شما آگه ترم از ابا بلبلای تن
 در جناب غرضش به کبر استخفا شده است

جَنّی از باغانه دشتِ رقی را در رُود
 والد را و داد خواه از پیرب و پسر شد
 کردار شدارش فلان جبار و پسر بیگام شام
 گرد خود برش حصارِ ماکه سد از شهر شد
 قافل در قافل سویت اجنه میسرند
 حال خود آنرا بگو کاینده در آخر شد
 یافت ارشادِ محمدیست بجدِ تسل کرد
 شاه دیوانش بامر پیر فرمانبر شد
 میر دیوان سوخت آن جَنّی پر آشوب را

مخلص دتر از ان دم بلا فر فرشته است

مردی آمد از غمان گفتش کد کاشانم

بهت می روی که اتوا از لبه خاطر شده است

شیخ گفت در دامن چو می روی زدی

این رفیه خوان گوشتش دافع معرزه شده است

هانس! فرغان غیب القادریه بیا از دست

ز برون ورنه بیاکت جان مستحضر شده است

به شد آن صرور پیغامش چو اندر گوش رفت

میمنت آمود که از پیرانم آورده است

غوث دین روزی شنیدم مستیام عشق بود
 پیچ دستارش پرکنده سر برشته است
 حاضرن دستار یا کردند از فرق ستر
 کسین رعایت ازین نقطه اولیة شسته است
 چون راستخاق باز آمد همه عمامه ها
 باز تقسیم از کف بوالقاسم اخیر شده است
 شیخ ابوالقاسم محمد کرد عرض خدش
 معجزه بانی بمبازده قسنتش قصر شده است
 شاه اندیش گزیده زمین می بریدین

اصفہانی خواہد شد از آن مجر شده است

مردی آمد از اصفهان ایوان ابلق را بید

اعتقادش را فتور از دید آن منظر شده است

در دیش کرد و بر خود غوث بیمارش گرفت

از اطباء چاره بیمار تفسر شده است

گرفته ایوان ابلق کرد تجویزش طبیب

بعد چهل روزش شفا حاصل از ربان بر شده است

شیخ گفت او را که ایوان ایوان به و درم بجا

بای بی داروی او جانم زخمش شفا شده است

همیشه ز نهیهای شان عنایت داشتند
 آن مسلمان گشت و این برب زما آنطر شده است
 سال و ماه و روز و شب سج و مساپوان بود
 طالب دستوری خود بیکمان زمان در شده است
 ماه رمضان و شعبان و شهر الله رحمت
 آمده در خدش مخبر ز مایطهر شده است
 ممت باذن الله گفت و مرغ بریان زنده گشت
 بانگ ز داز غره بیرون در هوا طیر شده است
 گوشه چشمن بحال دزد درین اوفتاد

یافت قطبیت چها خیر شنب گاهی شمر شده است

بهر طواف کعبه الله ماند چندی در عرقم

از چپین سعی صفا مقبول حق بیمه شده است

در شب تاری طواف کعبه الله می نمود

دیدم ای راکه گداگر دامن سرور شده است

قبله جانت تقی الحق طوافش میبندد

کعبه اهل الله را جوینده و ازیر شده است

مختلف در خانه هفتاد کس روزه کشاد

دائمش چون از پی افطار آن معشر شده است

وائی بغداد پو خود پیر خاشاک کشید
 غیب در زیر کلاهش شاه بالشکر شده است
 آمده از قبر بیرون شد بغلگیرش لشوق
 این حبیل را چو ز ایر بر سر مقبر شده است
 سید و قش بخواند و رد تسلیم نمود
 چو آن زیارتگاه کرخی غوث را مبعثر شده است
 بو حفص شد عازم حج ناقه است کمزور بود
 زد سر پائی با شتر چاق و زور آور شده است
 بشر قرقی چپ داشت در سفر گم شده یافت

چون بدو شد ملتی حاضر در آن محراب شد

تا نظم اوقاف نورالدین زنگیش نمود

چون بیشتر بواجحرام از آن سرور شد

گفت یاران از مسافران پایه روان نهید

ما هم از افتادن آن قبل ما ظاهر شد

خادمی را مرده داد از طول سن و طول سیر

از صدوی عمر مثل فزون و ز سفر اسیر شد

از برای آنکه تکلیف رسانیدش بدست

باز پس محنت حماد در مقبره شد

در شفاعت آن لب چون غنچه را گل سانه

بار ضامی او عطایش آن کف دیگر شده است

پیر و آن شیخ چون اسکار واقع ساخته اند

چاره ساز دو بهایش چاره باور شده است

خواجہ یوسف دگر آن غم بدر حرم شعیب

از پی اصدق او حاضر در آن محضر شده است

رنجیت موشی گرد از بالای سقفش بر سب

از آگاه پر حلاش سخت تر شده است

در اوایل سحر گردانید از کمن باز پس

دانه دانه خود بخود گردیدند در سه شده است

پچا، دانه شد از خانه هر کاره سوئی غار

منتهی آن نخل صند از شیر آن افخر شده است

او وضو میکرد و ناگه در هوا قنقاب زد

دستگیر مخلص از دزدان غار گشته است

نهب و غنای راهی تبدیل در خواش نمود

تاجری چو در سفر از اذن آسرو رفته است

پشه را پیل و مپاسا زد و رامتمتش

ماده گادی را بکشت لقمه شیر نرفته است

از انوشیروان ز کوریت که بخشیده جز او
 از دعای او سپهر آن دودختر شده است
 با سواران شش غرقاب از دریای شید
 چشم زالے بعد سالے چند باز البصر شده است
 بهفت فرزند از دعای مستجابش یافت
 آن عقیمه از رجایون التجا آور شده است
 اشترانے را که بار خمر شه بر پشت بود
 گفت می استید بر پا هر یکی شش شده است
 در داکم یافت استید البهر بنگان می
 هر یکے تائب ز فعل شغل مرتتق در شده است

چون خلیفه دید خمر بفریاد دید غسل

توبه کرده رویش آرد مستغفر شده است

چون برای دفع حاجت بوالعالمی انگشت

چاره زان بر روزی تن صحرادر شده است

دسته مفتاح بر شاخ و خنجرش مانده بود

بعد چندی در بزم بنیای آن منظر شده است

خلق را من جمع کردم تو پریشان ساختی

این عتابش ابر را درو عطا بر منبر شده است

ایرا خا خشک شد بیرون مجلس سمنو بسو

میلن یاران رحیت جو درخو کہ عالم تر شدہ است
 اگر کسی اندر مجلسش در زلفیر از یاد تمند

ناخوشش آمد جدا از جُشنِ او سر شدہ است

نسخہ در فضل قرآن شد کتاب فلسفی

چون بدست خود ورق گردان آن دفتر شدہ است

باش اسر ائلیا البشنو کلام مصطفیٰ

خضر را ارشاد فرما بر سر منبر شدہ است

بر ساطش خادم صابم ایازا افطار کرد

تن بیا پاسد اورا ریم و خون منجر شدہ است

از شفا عتق خواهی جمعی مرد شد قهر شیخ
 حاست بر پا چست و چاک تر ز ماحو شده است
 گریه از بام او فتد بر پشت تو هشیار باش
 با عمر تکرار ارشادش لبنا کتر شده است
 اوندانست از کجا انواقه گرد و پدید
 دفعه واقع همان شد آنچه زان فخر شده است
 بر فراز سینه اش دست مبارک نهاد
 دفع فترش ساخته دل زنده و انور شده است
 در بیان قدرت حق رو استبعاد کرد

خسب اندر آستینش طائر اخضر شده است

مرغی زرباخود بغرغیت اهل نریم را

شیر آشفته تنش یکدم جدا از سر شده است

بازگفت از مردن او هیچ نبود حرفه ام

در زمان دریافت جان زنده زربا تر شده است

غسل ناکرده نیرم ما جنب آلی چرا

بوالمظفر از شنیدن عتاب احیر شده است

میل غرمانیم شب افتاد مش الدین را

خواستش بخشید ناگه بر ضمیر انظار شده است

دولت دنیا و دین بر لبه نوازی یافت از و
 جذب بحق نامش در غم منور شده است
 کودکی مغلوبش آوردند بعضی اهل فنش
 آزمایش ساخت از پیش نیکوتر شده است
 کرد عبادت شیخ هیتی را بمن مقدرش
 آن خنجر میل می نمود و خضر شده است
 کرد مصروف قدر الفیای و ام آبخناب
 ز امر حق در خدمتش با پاره از زرشده است
 مرد غیبی حیفی که ز حال الغیب بود

یونقی را بر فراز حبلی مُبصر شده است
 شیخ دین گفتش مبارک بر زیارت کردنش
 پس هموز اخاف اهل القابیتی در شده است
 پورست بنجد با تشفای استقار سید
 دست خود بر آشکاشن منهاد و دفعه صر شده است
 کرد بجهیز نی اوندی لبطی ارض و وقت
 ز و نصاری مومن و ابدال را بهتر شده است
 عبد الرحمن گفت مرد تاجرش دعوت نمود
 راهی مشکوی او با ما با شتر بر شده است

کودک مغلوب و مجذوم و مریض و کور چشم

از نگاهش تن در ست و مایه و البصر شده است

شد بسی شرمند و مستنجد ز همیان زرش

جوی خون چون از فشار دست او منجر شده است

بهر اطمینان خاطر بی از غمیش بداد

خرق عادت را چو طالب در دم دیگر شده است

از عصایش ساعتی قواره اوار خاست

چشم بوعید الملک روشن از آن منظر شده است

دید یکسان قول و فعلش گشت تا بزم امتحان

جتنی کونطا بهر اندر صورت اثر شده است
 از هوازد و برز مینش سلب حالش ساخته
 در فضائی باغ داد چون آن ولی معتبر شده است
 از لباسش بدگمان ترار شد از پافتاد
 پای بر پایش نهاده خارج آن سحر شده است
 قمری خاموش را گفتا که حق را یاد کن
 وز دوش زبکین نوا هم مضیه ده کبر شده است
 یافته ایمای عیسی از یمن را سب رسید
 خلوت اسلام از دوشیده مست بشده است

یافت المیای عیسی از یمن راهب رسید
 خلعت اسلام از و پوشیده متبشر شده است
 دیگر آن وفد نصاری یافت ارشاد غیب
 از پیش تلقین دین برگزیده استغفر شده است
 گفت طفسوخی کلنگم بمرند اندر طریور
 بوالحسن را خود ستائی کردش اَعذر شده است
 داو آوارشن بیامن بالوشتنی مسکینم
 سینه ام از آتش دعوائو مجمر شده است
 گفت تندی چند خاشن باشم در بر خرقن

آشتی بهتر در شتی سخت مستنکر شده است
 بو محسن فرمود او را از آنچه بیرون آمد
 کی درون آن شوم کسین خصلت منور شده است
 ز دندان را "بیاد و ربامه ام ای فاطمه"
 از ده جنت مجیب دعوت شو هر شده است
 باز طفسی سخن گفتش مرشد و پیر تو کسیت
 گفت شاهنشاہ جیلان بنده را رهبر شده است
 گفت از چل سال باب قدرتم آمد مقام
 زفته از درکات مرغ جان من اطریشده است

حرف او نشینده ام انجانہ روش دیدہ ام
 شیخ جلی شہرہ بس در مرکز اغبر شده است
 بعد از یک با چیت ساز یاران خود ارشاد کرد
 مرشہا بغداد رفتن ز امر ما مجبّر شده است
 شیخ جلی را سلامی با پیام از من برید
 بو الحسن شد مغرض چرا مارا مغتر شده است
 چیت کاندرباب قدرت آمد و رفت تویت
 مشتہر نام شہاد در عالم اصف شده است
 این ہمیگفت و بگوش کشف غوث دی رسید

قاصدا و جانب طفسونج چون مصر شده است
 باز گردانیده از ره قاصدان شیخ راء
 شیخ هم خود معترف من کل ما خبر شده است
 یاد کن روزی که در طعی مقامات سلوک
 خلعت قطبیت از دست من در بریده است
 یاد کن روزی که پوشانیدرت در برم قرب
 آن قبار کش طراز طرفه و آخضر شده است
 آری آری بود طفسونجی یکے بواب باب
 پیرماندر حضور قرب عن اعشر شده است

گر بود ام محالے حال گودانت او؛
 با مجاش کی مجال دیگران ہم سرشده است
 غبتی را رفع کربت کرد و قدرش شد بلند
 گر کے غیور باشد پیرا ان غیرشده است
 او تصرف دارد اندر کون تار و زینشور
 ز امر حق در زیر حاکمش حمد خشک و ترشده است
 اشاره الی فضل احدی عشرین العدد و جو مانی
 یازده محبوب اس محبوب سبحانی است ان
 کان شب میلاد و عرس و صلح پیغمبرشده است
 زین نب در قادریہ یازده مشهور شد

مُشتمل خیرات دار پس یازده اکثر شده است

یازده فرزند از درگاه باری یافت

هر یک ز آنها بچرخ معرفت اختر شده است

یازده ناشی از درگاه خدا انعام شد

اُمم اعظم بهرقاری حین ماکر ر شده است

یازده گام گر بوقت شام آری سویی او

ره با سوار الهی بردنت ابیر شده است

یازده پیش به نسبت تا علی مرتضی است

واسط هم یازده در بخش اظهر شده است

بهجتہ الاسرار سرشار است از انوارِ او

هم قلاید را بسین ز سبکونه پر جوهر شده است

اشارة الى سيرة وعادته وخصايده وشمائله

گفته اکثر با وجود آهمنه تبلیغ و در رس

دوق هنگام عراق اندر دم نشر شده است

کس ندانستی مرا من هم ندانستم کس

آه گمنامی شکر این شهرت عاقر قر شده است

باز گفته من چه میگویم همی تقدیر بود

مصلحت با درد رون کا حق مضمر شده است

توبه اهل هوا و بدعت از دستم گرفت

خلعت دین گبر و ترسار از من در بر شده است
 جامه زلفیت را پیوست باشت جوال
 یال برادر زنگارش اسود و احمر شده است
 بنده نیم شب او صد هزاران نمیزوز
 کمترین چتر برداران او سنج شده است
 مرکب این فارس میسدان عز و معرفت
 گاه اشق گاه اشتراکثر استر شده است
 دست او کان کرم بحر سخاوت خاطرش
 معن تو کمی بهمتش راست به کمتر شده است

گفت در دنیا حسن خلق و اطعام فقیر
 یک عمل شایسته نبود قول پیغمبر شده است
 از شریعت و از طریقت هم زحد و معرفت
 پیر پیران را قبایح و جبه و چادر شده است
 ائمه عالمی جبار و بدادی خانه را
 صد هزارش گر چو خاقان بنده و چاکر شده است
 کوزه آبی ز دجده گاه آوردی بدوش
 هر دوش ارشاد الزم ببتیک از بر شده است
 گاه دست و روی می شستی عزیزان را لکاه

(۱) از کدورت های عالمی که در دنیا
 خواند و عرفان تصوف و چاکر شده است
 (۲) گفت بنیاد تصوف مدینه نبوت است
 فقر احمد بود از بهیمین از رفته است
 (۳) صوفی موی و مناجات که در کمال نمود
 پیروی بخدیو و صبر صابره اصبر شده است
 (۴) کین و غیبت هم بر شمعین
 هم رضا خاقان سا، بی منصف
 (۵) کینش گواهی شش شش
 حقیقت و کمال الحاد از رفته است
 زنده با بند که ال الحاد از رفته است

بر صغیران حمیتش چون مصطفیٰ او فرشته است

۱ چار زن نے چار گوهر منسلک در عقد داشت

کرد تبعیت لبنت از بنی مجر شده است

۲ هیچ تکلیف اگر میبود اهل البیت را

عادت او خجتن نان از کف اطر شده است

۳ با وجود حسن ظاهرن معنی داشتند

هر کی فرمانروا بشید ای آنسور شده است

از سرایش چه گویم کان سر پا حمیت است

رحمة للعالمین گویند که مصور شده است

در حریم قدس نوشاه و لایم حکیم نرفان

کحلش از بیاض و بیاضی معش ز پور شده است

صورت مغناست یا مغناست صورت طلقش

تیش با بیست شاه عاب همسر شده است

سوره النور است رویش مصحف احب باد را

ای بسا آیات کبری اندر منقبض شده است

قامت زینبده اش بالاصنوبر بنده اش

تن ز گل نازک معشوق ایندی لاغر شده است

ابروان پیوسته گندمگون و پشیمانی فراخ

آن ملاحظت اصباحت گردد روی و سرشده است

آبِ حیاتِ النخیه، عَرِضُ الْقَدَرِ صَوْنِ خُثُورِی

آن اوکانِ صفِ کوهِ سکوه و فرشته است

بهر سنتِ شان میزد کاکلِ ترکانه را؛

چین و تاراشِ ستارِ موی درخنده است

زیب تن کردی لباسِ عالمانه پر بسا

داد حقِ حقیرِ حقیقی اُبَره و استر شده است

در پس بهر غمت به تبدیل نعلین می نمود

ای فدایش من که تاج تارک قبر برشته است

داشت مرغوب طبیعت ز سست و پاکیزگی

مشک میالید و خاش ناله و اذ فرشته است

اشاق الی خلاقه

صادق انقول و کریم استفس فیانم و سحن

پرتواضع مستقل فکر خوشخو تر شده است

و ه چه خندان رو شریف الطبع هم حر بنفیه

مر شرفان و و ضعیفان حمست و در شده است

تا بدر بارسد چین مطلقا گماهی نرفت

فی امیران و وزیران را بکوشاک و شکار
 نزد اجباب و مساکین آمدن خوش آمد
 آری آری بدلی اشفاقش گذر پرور شده است
 بی ضرورت گزینم گفتم سکوتش شیوه بود
 خوب میگفتن چو گفتن گفتنش گوهر شده است
 وارد امم عظیم ذوالجلالش جلوه داد
 بدراوشت ماه نو عصفور و شال لایع شده است
 بچنین امم جمیلش جلوه گر شد از جمال
 باز بالید و قوی الحجه پیر پیکر شده است

از تخیل صفایش برد و ارد سویی ذات

تا که مخدع منرش از امر من لیسر شده است

آن سر عینی بامر خضر شد مولای او

حذیر عشقش شب زان دست کتبه شده است

شیخ صدوق دید رنگ بر موم غوطش مست گشت

منظیر رای نصیرش قبل ما اظهر شده است

چند دان شیخ ابو مدین از ان خرم بحید

فارغ از اسباب صاخر باطنش نوشته است

فصل ترقی ایدش بهشت شیخ اکبر خاتم است

۵۰
وز فتوحاتش نخیل معرفت پر برشته است
جمله ارباب تسلل جرعه خواران و نند
دور این ساقی نگر خمخانه در ساغر شده است
آن شهاب الدین و الدنیا از و تنویر یافت
بوالنجیب از نخل فلفلی صحبتش بر خور شده است
خواجہ جمیر هم از جو پارتی آب خورد
شاخ او آن گنج شکرین چه بار آورده است
شیخ بری از زره عمار پستی یافته
جام ایمان ز و بدستش پرچم کافر شده است

آن رفای باران شان فیعش می ستود
 و نکماش شاذلی را فتح بحر و بر شده است
 در شب بستر خواب جو یوسف ثنا خواں آمده
 نقش بند از نقش دستش اذکر و شکر شده است
 هند و سند و مصر و روم و چین و ایران و عرب
 روشن از انوار پیش سر سبز خاور شده است
ذکر مشایخ القادسیه فی الکفیه
 شاکر خط کشیم هم از فیض او
 روکش خلد برین از لاله و جعفر شده است
 سید اسماعیل اینجا داشت از انی قدم

۸۲
باغ نازک میر از و شکفته و از هر شده است

شاه سید نعمت الله حصاری میر ما

ضروفشان چون مهر تابان اندرین کشور شده است

میر میر اندرابی آن حبیبی انشعب

در فنا و ترک و تقوی ثانی بود شده است

او بار سال رسایل سعادت سید گرفت

بود او یسی عاقبت زین سلسله فخر شده است

شیخ عثمان قادری آن آفتاب جبهه بل

از حصاری یافته تکمیل کاملتر شده است

۴۳
دُرّة التاج افاضل شاه فاضل قطب دین

خاص رُعم رار مهر بانزیم هر شده است

از میان میر آنکه نور مصلح لهور بود

خواجّه عطار کامل انگلش دیگر شده است

ذو المعالی خواجگی عبد الرحیم مانجی

شاه محمد آنکه ملا شاه با صد فرشته است

سیدی عبد الرشید بهی قطب زمان

هم میان کنکان کز فقرش سیر افسر شده است

انتخاب برویه شیخ ماعبد الوهاب

از خطاب شاه جیلان نوری و نوشده است

زین کوکب مطمع کشمیر پیر انوار شد

خاصه از آثار او تاتار پیر بر شده است

بیز فیض قادریه بس مشائخ را رسید

چند شمایم چه یار ای من افروز شده است
اشارة ای وفاته

تنگ تنزین منگنا آن شایبازا وجع قدم

او فور اشتیاق و حس حق منفرد شده است

اشتیاقش گشت غالب تر از عشق تن گرفت

خوش بیاصلن تب بظا هر باحق عنده شده است

با پیمیش تب از وجود شاه کونین سرزده
 آب زان از نفوت چه بر فرق او مطر شده است
 جان عاشق کی یاسایذ کبر و صل حبیب
 جانب خورشید میل طبع نیل و فرشته است
 نفس مانند آن مرغیکه باشد در قفس
 اضطرابش از تماشای گل و گلر شده است
 تب رسیدنش بالوراشت از جناب مصطفی
 خون جگر یاران وانش را بهمار نبر شده است
 چون کواکب گرد مریه بستند حلقه گرد او

از جنبش مشعل انوار مستبصرت است

عبد و نایش بزاری گفت ای شیخ ابل

در گهت مستظهر انرا پشت و مستظهر شده است

لعل لب بکشا گهر افشان وینت کن مرا

پند و ارشاد تو بهر کام جان سگر شده است

گفت تقوی را زین از خلق بگذر سوی حق

یاری از حق جو که او بر بندگان شتر شده است

حاجت خود را بحق بسیار و در خواه از درش

استقامت بر سر تو حیدر نیکوتر شده است

تو یکے دان و یکے بین و یکے جو وائماً

اجتماع کل برین دستور مستشر شده است

روخلوت کرد و حضرت خیران دریا فستند

خیل کردی و قدسی للوداع اندر شده است

یک شبار و رش ملایک فوج در فوج آمدند

رؤسیدمات شان گوینده فی الاخر شده است

عبد حیارش بگفت ایمر شد و مخدوم من

از کد این جا در دت سر زده میسر شده است

گفت هر عضموم دید آزار الا قلب من

کز درستی و سکون مشغول باد او شده است

مخوذ از تم نیت پر وائی وجود فانیسم

نور مطلق جلوه گرا از امین و ایزر شده است

جانپارانش چون بسیار از سودای عشق

قهر او اهریک از مملوک او قهر شده است

این بگفت و تیغ لا بگرفت ز دریا سوا

ملک اثباتش ز الا الله مستحضر شده است

مستقر روح پایش اوج علین شده

اضی از وی حضرت رحمان و پیر شده است

بذریع دو مین تا ربع شب شنبه عشا
 گرچه روز یازده در عام مستشهر شده است
 مطلعش عاشق بهر عمر کامل آمده
 باز معشوق الهی ^{مقطوعش} شهر شده است
 اشاره الی اختتام النظم وما يتعلق به
 من کجا و بسط حالات و کراماتش کجا
 ذره کی انوار پیمائی شه خاور شده است
 مورسکین کسیت تا شرح سلیمانی کند
 خود بساطش مخفی همچون خور منظر شده است
 چیت یاری گدائی تا ستاید شاه را

۸۰
سپه‌شاه که خالش تاج ^{است} سکندر شده

لیک از جذب عقیدت چند تاری ^{رستم}

پیره زن آسا هوئی یوسفم ^{است} در سر شده

از گیاه چندیستم دشت گل را ^{است} میاغ

دین گیاه از فیض گل خوشنویس ^{است} بنبر شده

من گرفتیم نظم من خاک ^{است} است بل کمتر خاک

تو مدان خاکش که به از توده ^{است} اذ فر شده

تو مبدین دمن که من خود کسیتیم یا ^{است} چسبیم

خاکیم مولای من آن خانی ^{است} با فر شده

ز آن خانی که

همبریں طرز مبارک شیخ خاکی پیش ازین

در بیان مدحت سلطان سخن پرور شده است

گرچه از ذره حقیم هیچ کمتری هیچ

نسبت من با سگان در کش آن بھر شده است

جدمین شیخ ز من آن خواجہ مسعود آمده

کز دم چنانچہش او پاپنور پر عبھر شده است

یافت از خاکی شرفناکی بپاکی مشھر

پر صحبت شیخ هر دی ریشیش دیگر شده است

جَدِ مَن چَین کاسه لیس اوست با اَخلا^ف خود

ریزه چینی گرز خوانش میکنم اجد^{ست} شده است

شیخ دین مخدوم حمزه خواستی بسیار د^{شت} است

تا شیوع قادیانیه اندرین کشور شده است

سید اسماعیل شامی یافته ارشاد غیب

از پس عهد پشیمانش وارد کشته شده است

شیخ خاکی کرده استقبال او ارشاد یافت

وز عقیدت در قصیده هم ثنا گفته شده است

حضرت مخدوم نذر سید بغیر او کرد

میرنازک را که در صوفیه سرفراز شده است

نیز آن چشم چراغ خاکی مولنا سید

داخل این سلسله گردیده و منتشر شده است

آب از جو بار فیض سهروردی یافته

زین دونو گل روضه جیلانیان انصاف شده است

گرمین ناکاره و آواره دشت خطا

میکنم تبعیت شان الیق و خوشتر شده است

استیاج نظم من در یازده شوال بود

اختتامش در رجب در یازده بهر شده است

۲۴
فلزم فیضان ایزد مدح غوث الاعظم است

ورد انجم خوانمش نامش بنام آور شده است

سال را بشمار - حال شاه بغداد است این
۱۳۵۶ هـ

یکزار و سه صد و پنجاه و شش اظهر شده است

قافیه آمد مکرر هم سلاست کم شده

عذر من بپذیر وجه معذرت مبهر شده است

از مفصل ششم مجمل بیان بنموده ام

کرده ام در کوزه دریا حجر شعر افشاده است

۸۴
فِي الرَّجَاءِ إِلَى حَضْرَتِهِ

پادشاه گویا گوشه چشمی بآتم از کرم
کز نگاهت دزد ابدال و گدای میگردان
از خودم بخود کن و ذری خودی نه با خودم
جمع گردان خاطر بشیم که بس منشر شده است
نفس و شیطان ز در هم آشف دریدنی گزید
دشمن دنیا و دینم این سگ و اژدر شده است
از هوای وصلیت و اسپند آسوخستم
سینه ام بمنزک محمدرافع دل انکار شده است

میکشتم آه از درون یا شاه حبسلاں منیر نم
 خار خار در د^۱ و د^۲ و د^۳ و د^۴ در هجران نشر شده است
 دین و دنیا کن کر امت پس بخود درین بسین
 کالما هم در جناب رفعت اتقرا شده است
 باغ نیران و قریبان و محبان شاد دار
 رد مگردان این سوال منع لایتنر شده است
 در بیان شان تو آنے ز ما کم را نبود
 اینهمه رطب اللسانی داده داور شده است
 محضه از اشتیاق در قلم آورد ام

صدق و اخلاص و ارادت شاید مختصر شده است

حرف فحش تو تیبای دیدک اهل نظر

لفظ لفظش میل چشم منکر اعور شده است

از سواد چشم حور العین بدادش میبرد

خامه ام از شاخ طوبی مجبر از کوشش شده است

کاغذ زر آفتابیم از پی قرطاس داد

وز شعاش خط مستطرداده و شتر شده است

اقطاح و اختتامش مرطلع الوار باست

مخزن اسرار عرفان معدن گوهر شده است

بخیال عوای کوی ششها : دل گرفته ز گلستانم مکن
 لوبیاء ریاض دنیای : خفته صحرای خزانم مکن
 تاراج و زبانی و سازند : بیدار تو سر زانم مکن
 هم چو آتش کشیده خاموش
 مست و مدحش تا بودانم مکن

—

G. K. UNIVERSITY LIBRARY

This book should be returned on or before the last day, if the book is kept beyond that day. An over-due charge of .06 P. will be added above.

J. C. K. UNIVERSITY LIBRARY

Call No. Acc. No.

Acc. No.

۱۰

Date 10.1.67

11400	260
204	154
	145

[illegible][illegible]

254
154
not
just

00

Date 20.6.69

Call No. ....

Acc. No. ....

J. & K. UNIVERSITY LIBRARY

This book should be returned on or before the last date stamped above. An over-due charge of .06 P. will be levied for each day, if the book is kept beyond that day.